

POSÁZAVSKÉ KUKÁTKO

ANEBO LADOVÝM KRAJEM

Milé holky a milí kluci,

tak jsem tu zase zpátky – já, váš Kuk – zvědavý skřítek ze ztraceného kukaččího vajíčka. V minulém Kukátku jsem vám vyprávěl, jak se přihodilo, že mě pan kreslíř přidal na stránky časopisu. Dneska mám pro vás hádanku, uhodnete, kde jsem byl o prázdninách?

Moje putování začalo jednoho odpoledne, když jsem si prohlížel knížky, které byly na polici vedle pastelek. Byla jich tam spousta, v některých byly obrázky z dalekých krajů a v jiných zase jen samá malá písmenka. Pak jsem ale narazil na jednu knížku se starým a ohmataným obalem. Páni, v té byly krásné věci: zvířátka, která hrála na trumpetu, legrační tetky a zamračení strejcové, děti na sánkách i jak skáčou do vody nebo pouštějí draka, muzikanti, pasácci, čerti i hastrmani. Pan kreslíř si za chvíli všiml, že ani nedutám, a zeptal se mě: „Jestlipak, Kuku, víš, kdo namaloval tyhle obrázky? Ne? Celou tuhle knížku napsal a nakreslil pan Josef Lada. Jó panečku, to byl opravdový umělec, všechny děti znají jeho obrázky a příběhy o kocouru Mikešovi.“ A tak jsem milé děti, stejně jako to děláte vy, začal číst svou první knihu. Pan kreslíř měl z toho velkou radost a nakonec mi navrhl: „Podívej, Kuku, co kdybychom se vydali na výlet. Nechtěl by ses podívat, kde se Mikeš narodil?“ To se ví, že jsem hned souhlasil. Ještě mi přimaloval batoh a hůl, skoro stejnou jakou měl Mikeš, a vydali jsme se společně do světa.

Žižkův dub v Myšlíně

U bývalého myšlínského dvora roste starobylý dub, kterému už bude téměř osm set let. Vypráví se, že pod ním kdysi odpočíval slavný husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova, když tudy táhl se svým vojskem. Až

půjdete okolo, zkuste se chytit za ruce a obejmout jeho kmen. Nám se to ve dvou nepodařilo, potřebovali bychom k tomu nejspíš ještě tucet dalších skřítků.

Hastrman Brčál vypráví

Věřte – nevěřte, u rybníka jsme potkali hastrmana Brčála! Polekal jsem se a schoval za pana kreslíře. Hastrman se ale na mě usmál, pomalu si nacpal svou fajfku, zabafal a začal vyprávět vodnickou pohádku.

V jednom osamělém mlýně, který stával nedaleko, vyrostla mlynářovi pěkná dcerka. Dívka jako z růže květ, veselá a pracovitá. Jen o ženichy měla nouzi. Mlynář zastával všechnu práci ve mlýnici sám, ale pomalu stárnul a nebylo nikoho, kdo by ji po něm převzal. Ve vsi se povídalo, že v noci ve mlýně straší zlý vodník, a tak se každý mlýnu zdaleka vyhnul. Mlynáře těžké pytle s moukou ohýbaly čím dál víc a jeho dcera byla den ode dne smutnější. Až se jednou objevil ve mlýně krajánek. Byl to mládenec pěkný a urostlý, čepici měl k jedné straně, oči mu jen hrály a ze rtů mu šla písnička jedna za druhou. Pomohl mlynáři a zůstal na večeři. To bylo ve mlýně najednou veselo, mlynářova Ančička byla samý smích, až se jí z toho tváře červenaly. A co pak teprve, když krajánek sundal ze zdi housličky, které tu už léta zahálely, a spustil veselou notu. To pak i starý mlynář zapomněl na svou dřinu a nic jiného si nepřál, než aby měl takového pomocníka každý den. Když přišel čas uložit se ke spaní, bylo ale najednou ouvej. „Do světnice se s námi nevejdeš,“ posmutněl mlynář, „a v mlýnici každou noc straší zlý vodník, skřehotá tam až do rána.“ Avšak krajánek měl pro strach uděláno. „Dejte mi houně do mlýnice, já se nebojím,“ odpověděl kurážně a šel na kutě. Jak zavřel oči, už tu byl vodník, rozrazil dveře a probudil rozmrzelého krajánka. Ten, když rozsvítil svítilnu, uviděl zeleného mužíčka v barevném fráčku, kterému ze šosu kapala voda. Měl žabí oči a hubu od ucha k uchu. A hned začal se svou skřehotavou písničkou. „Co se dá dělat,“ povzdechl si krajánek a už

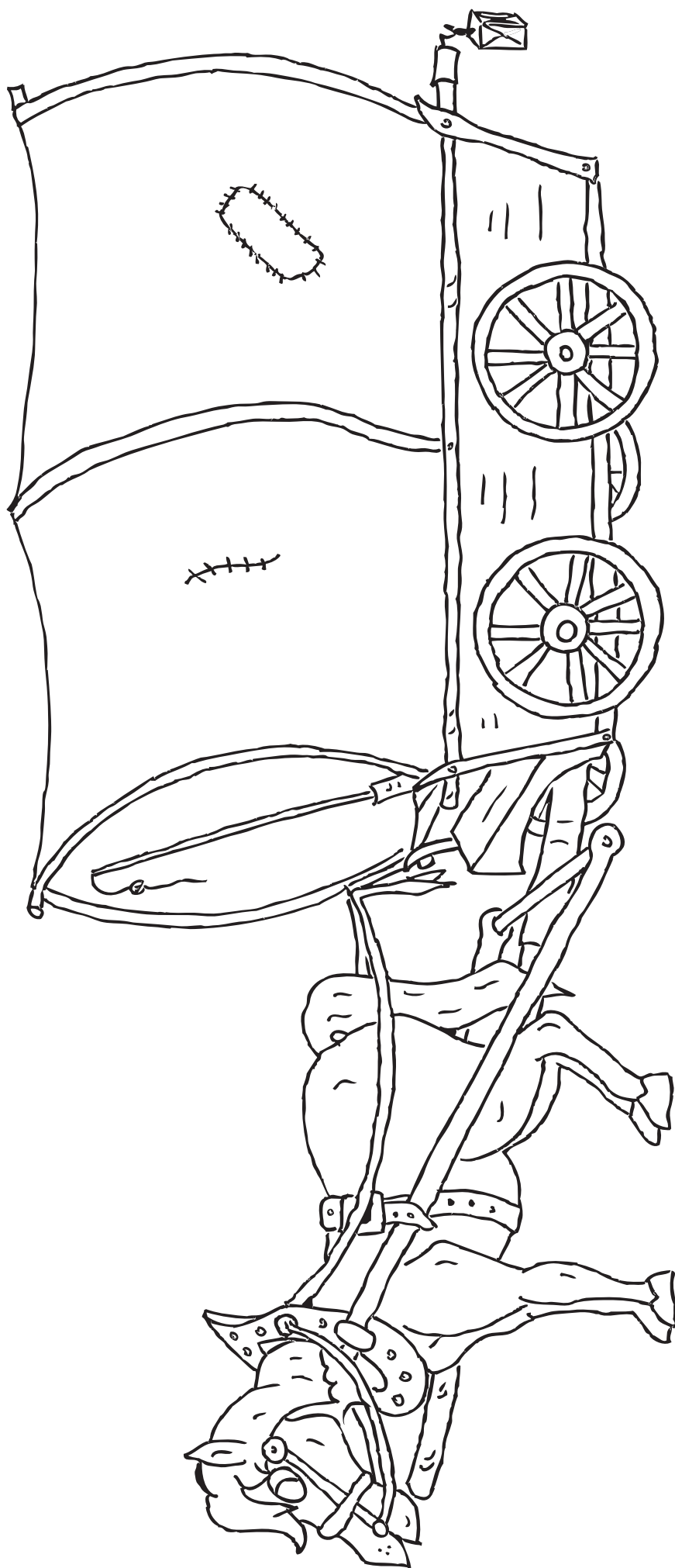
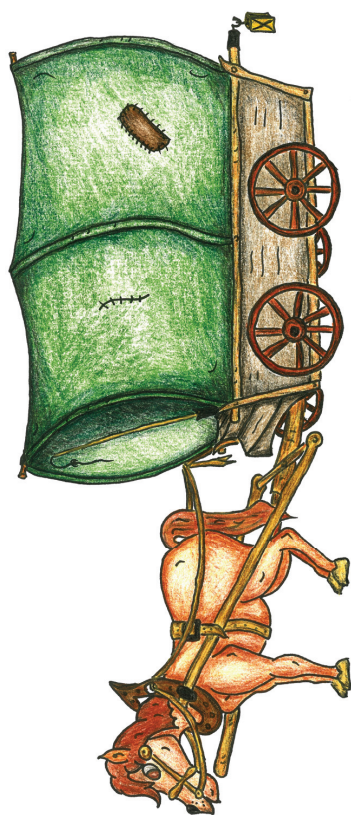
hledal housličky. „Když se musí zpívat, tak ať je to aspoň s muzikou.“ Dal si housle pod bradu a začal hrát. A světe div se, vodník ještě chvíli skřehotal, pak toho ale nechal a jen užasle poslouchal. „Jéje, to se mi líbí“, brekotal vodník, „nauč mě krajánku hrát na ty housličky.“ A tak ho krajánek začal učit. Ve dne pracoval ve mlýně a v noci učil vodníka hrát na housle. To se ví, že to vodníkovi zprvu nešlo, měl nešikovné prsty a žádnou trpělivost. Dlouho se v noci z mlýna ozývaly hrozné zvuky, až jednoho večera už vodník ani neskřehotal, ani na housle neskřípал, ale linula se mu z nich pěkná melodie. Hned příštího rána poprosil vodník pantátu mlynáře, jestli by mu ty housličky nedal. Sliboval, že už do mlýnice v noci nev kročí, že dobrou vodu do náhonu požene a na mlýnské kolo bude dohlížet. Starý mlynář mu ty housle rád dal, však už se těšil na odpočinek. Krajánek s Ančičkou měli do roka svatbu, a když se jim zakrátko narodila pacholátka, chodil jim vodník pod okénko hrát na housličky tichou ukolébavku.

(na motivy lidové pohádky)

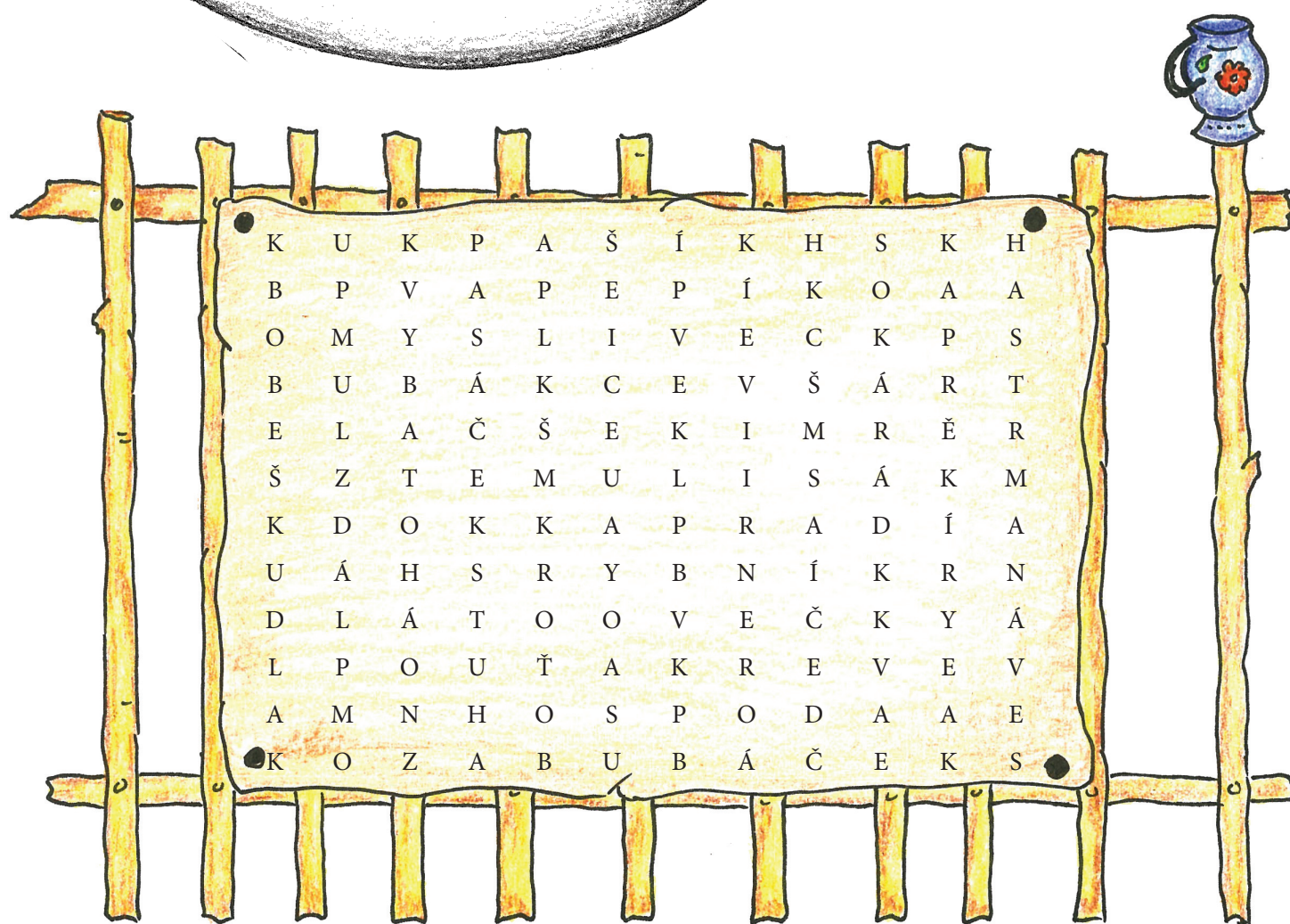
Omalovánka

Formane, formane, valach ti netáhne,
roztrhej klobouk, udělej chomout,
potom ti potáhne.

Osmisměrka

Vylušti osmisměrku a zbylá
písmenka ti prozradí, co stojí na
kopci Žalov nad Ondřejovem.
My jsme tam také byli a návštěva
určitě stojí
za to.

Vyškrtej: Kuk, batoh, rybník, hastrman, kapr, rákos, bubák, Mu-
lisák, Bubáček, Pepík, Mikeš, Pašík, Bobeš, švec, hospoda, náves,
pouť, pasáček, ovečky, koza, kudla, myslivec, kmotra liška, ve-
verka, kapradí, dláto, stuha, lump.

Pohádka O Krejčíkovi

Žil kdysi v našem kraji jeden krejčí. Byl docela maličký, pro-

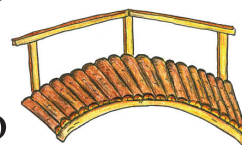
to mu lidé říkali Krejčík. Jednou se Krejčík vydal na cestu do

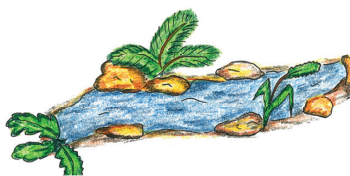
, aby tam šel

. Když přecházel po

přes

potkal raka. „Kam jdeš, Krejčíku?“ ptal se

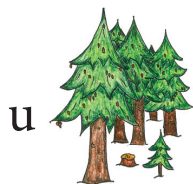
„Inu jdu do městečka, hledám práci,“ odpověděl Krejčík. „Tak to

já půjdu s tebou. Mám

, jaké se ti mohou hodit,“ rozhodl se

rak a vydal se s Krejčíkem na cestu. Jak tak ti dva šli, potkali

u

ježka. „Kampak jdeš, Krejčíku?“ zeptal se

„Hle-

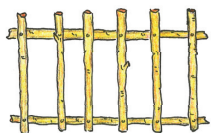
dám práci. Chci šít lidem šaty. Rak má nůžky, pomůže mi,“ odpo-

věděl Krejčík. „Půjdu s vámi, nesu pytel

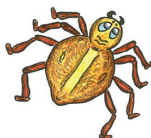

a chci ti také pomáhat.“

A tak Krejčík, rak a ježek šli cestou k městečku dál společně. Na

u cesty seděl

. Jak ti tři šli okolo, zavolal na ně:

„Kampak jdete?“ Krejčík odpověděl: „Hledáme práci, já budu šít

šaty a s mi budou pomáhat.“ „Půjdu s vámi,“

odpověděl pavouček, „předu tenké , které budeš jistě po-

trebovat.“ Krejčík, , a šli dál, až konečně

došli do městečka, kde už na ně čekali. Jen se Krejčík usadil, už

mu začali nosit nejrůznější látky. A maličký krejčí šil a šil. Rak

mu podával nůžky, ježek jehly a pavouček nitě. Společně tenkrát

ušili soustu a , ale lidé nosili látky dál a dál. A dost

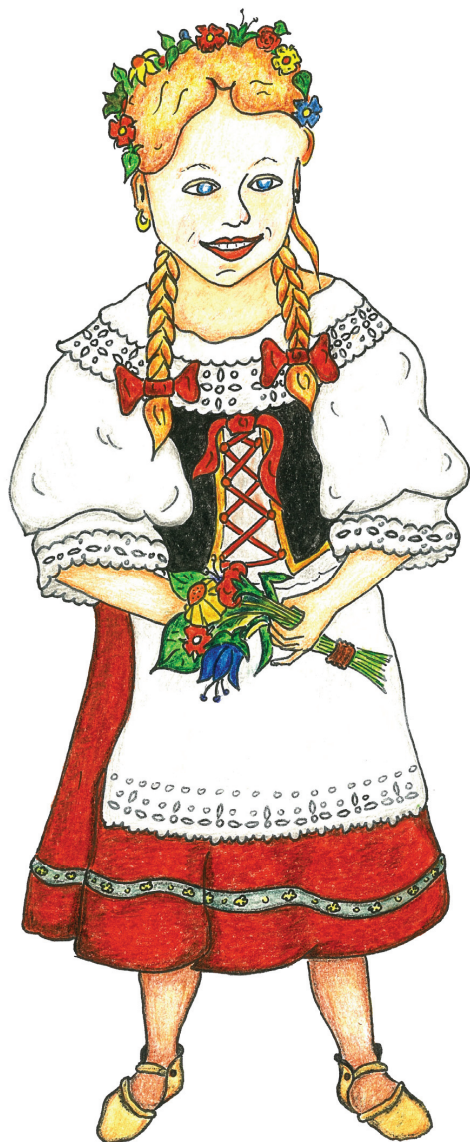
možná, že Krejčík s rakem, ježkem a pavoučkem šijí někde v Se-

nohrabech nebo Ondřejově šaty dodnes.

(na motivy lidové pohádky)

Lensedly

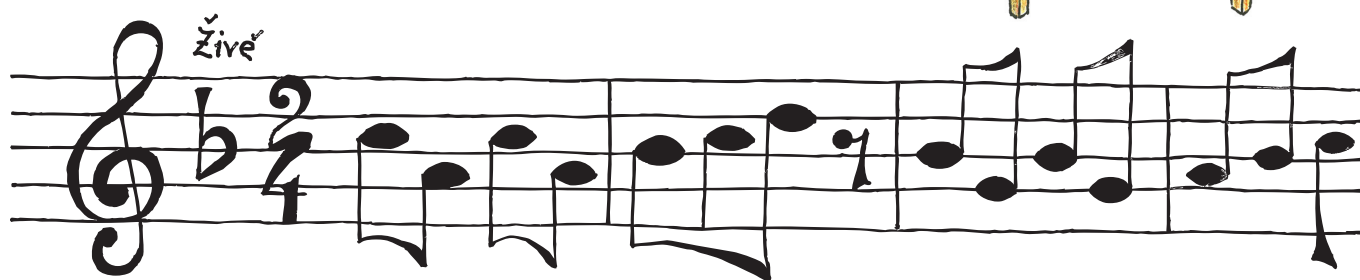
V Lensedlích jsme se na návsi posadili do stínu starých lip. Bylo tu krásně a ticho, až se nám nechtělo věřit, že tu o květnových slavnostech každý rok vyhrává kapela a tancuje celá vesnice.

Slaví se tady staročeské máje. Májový průvod prochází celou vesnicí, kapela vyhrává a malí i velcí tanečníci v krojích tančí před každým stavením, kde mají před vraty do země zasazenou májku – mladou břízku ozdobenou pentlemi a barevnými fábory. Za vašich prababiček stávaly májky pouze před domy, kde bydlela děvčata na vdávání. Dnes už bývají májky zasaze-

né před všemi domy, kde se průvod zastavuje. Tanečníci jsou všude mile vítáni a také pro ně bývá připravené malé pohoštění. Během průvodu se prodávají losy na velký máj – vysoký osekáný smrk se zelenou špičkou, který je ozdobený barevným věncem. Když průvod obejde ves, tančí se pod ním a nakonec se máj za všeobecného přihlížení pokácí. Úplně na závěr je vylosován šťastlivec, který získá dřevo z poraženého máje. Staročeské máje se v Lensedlích slaví už více než šedesát let, a tak každý, koho jsme tam s panem kreslířem potkali, umí tancovat.

V Lensedlích tančí tanec,
který se jmenuje Česká
beseda. Podobá se čtverylce
a tančí se na motivy našich
lidových písniček. Určitě
budete znát třeba tuhle:

Kalamajka mik mik mik, oženil se kominík,

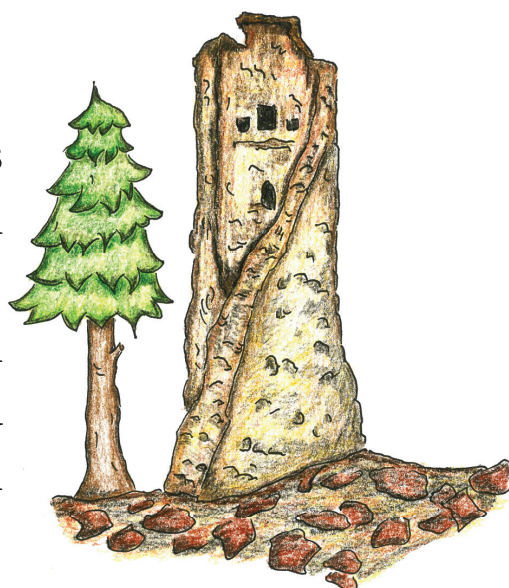
co si to vzal za ženu? Pastejřovic Mařenu.

K písničce přidám
ještě jednu hasrman-
skou říkanku:

Sviť, měsíčku, sviť,
ať mi šije nit,
šiju, šiju si botičky
do sucha i do vodičky.

Hláška

Nedaleko Senohrab nad řekou Sázkou stojí zřícenina hradu Zlenice. Dnes se jí říká Hláška a pan Lada ji velmi často maloval na své obrázky. V dávnych dobách, kdy v Čechách vládl král Karel IV., Zlenice patřily nejvyššímu královskému sudímu rytíři Ondřeji z Dubé. Podle pověsti k němu jednoho dne přivedli otrhaného a špinavého chlapce, kterého stráže chytily u brány. Hradní pán s chlapcem laskavě rozprávěl, a tak se dozvěděl, že je to sirotek, který se vydal do tohoto kraje hledat svého strýce. Protože měl chlapec vysokou horečku, nechal k němu v noci přivolat svého lékaře, který objevil na jeho hrudi mateřské znaménko pánova rodu. Ondřej z Dubé byl tím hledaným strýcem! Zakrátko se chlapec uzdravil a Zlenice se staly jeho novým domovem.

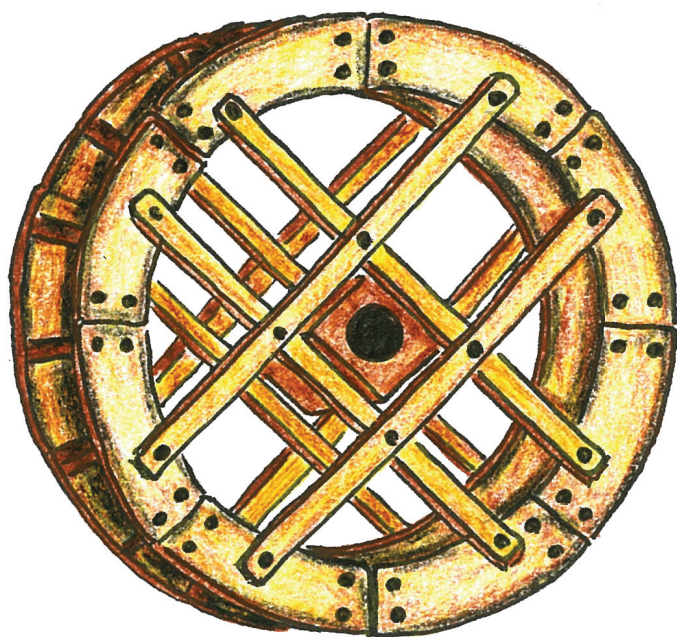

Hubačovský rybník

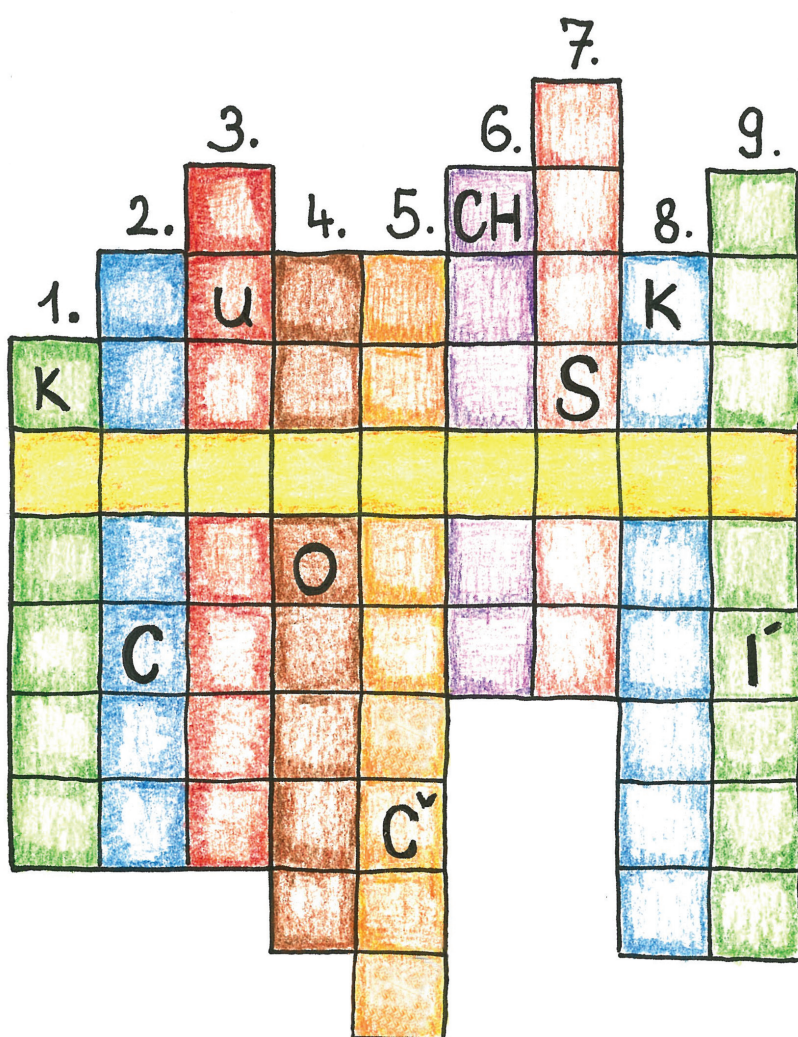
Šli jsme také kolem Hubačovského rybníka, kde žije hastrman Brčál, který nám vyprávěl vodnickou pohádku. Brčál si kdysi choďoval poklábosit do Hubačovského mlýna, který dnes už bohužel nestojí.

Zittův mlýn

Zato když navštívíte(doplň
tajenku), tak za kostelem můžete
najít Zittův mlýn, který je více než

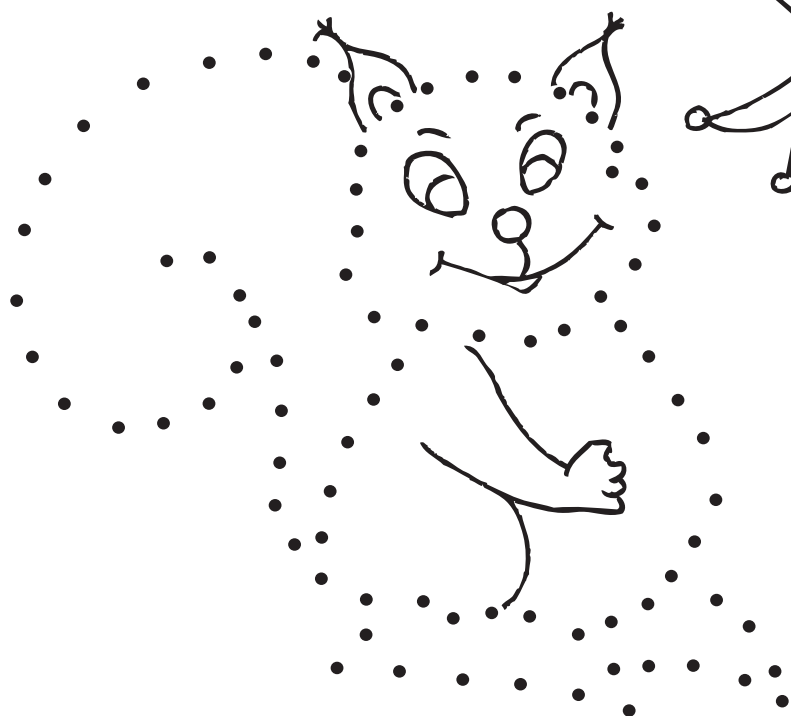
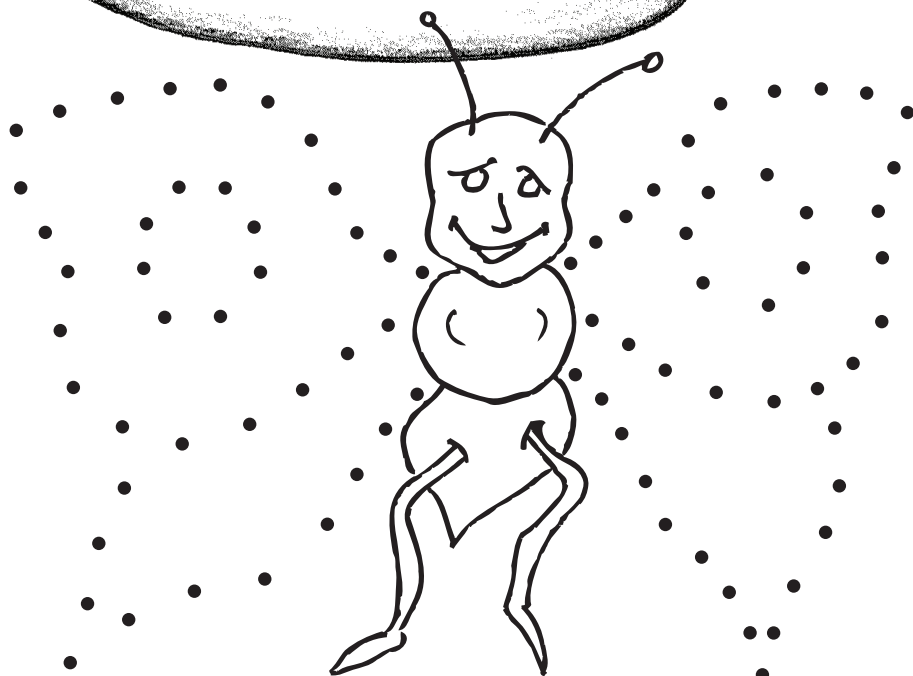
čtyři sta let starý. Ještě v mi-
nulém století mlet pro místní
sedláky obilné zrna na hlad-
kou a hrubou mouku.

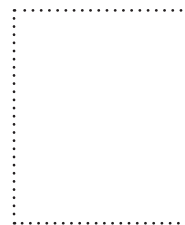

Křížovka

1. chytrá ... liška
2. kdo troubí půlnoc
3. hudebník
4. dobrůtka
5. skluzavka
6. Pašík bydlí v ...
7. rodiště Mikeše
8. Nacíček je malý ...
9. tluče na buben

Cestou jsme potkali
spoustu zvířátek.
Domaluj je a vybarvi.

Jméno autora obrázku:

.....

Věk:

Adresa:

.....

Posázaví o.p.s.

budova piaristické koleje

Masarykovo náměstí 1

256 01 Benešov

Určitě jste už uhádli, kam jsme se s Posázavským Kukátkem tentokrát vypravili na výlet – a poznali jste, že jsme navštívili Ladův kraj. Byla to moc krásná procházka, to mi věřte. Proto neváhejte a také se tam co nejdříve vypravte. Na podzim je tam krásně, ale i jindy můžete cestou potkat pohádková zvířátka z knížek pana Lady, a dost možná, že si popovídáte i s hastrmanem Brčálem stejně jako my. Někteří z vás budou mít dokonce takové štěstí, že potkají kocoura Mikeše. Nezapomeňte nám proto z výletu poslat pozdrav, na který nakreslete, koho jste v Ladově kraji potkali nebo co zajímavého jste tam viděli. Už se moc těším na vaše obrázky, a nemůžu se dočkat, až se s panem kreslířem vydáme za dalším dobrodružstvím.

Ahoooooj!

Pozdrav z výletu

Projekt „Vycházky po staronových cestách“ vznikl ve spolupráci dvou Místních akčních skupin – Říčanska a Posázaví.

Pod výše uvedeným názvem je ve spolupráci Posázaví o.p.s. a MAS Říčansko, o.p.s. realizován projekt národní spolupráce v Programu rozvoje venkova ČR, opatření IV.2.1. V tomto projektu plní funkci koordinační místní akční skupiny MAS Říčansko, o.p.s. a Posázaví o. p. s. je partnerskou místní akční skupinou. V rámci tohoto projektu byl pro děti vytvořen tento pracovní sešit s názvem „Posázavské Kukátko aneb Ladovým krajem“.

Vydala Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, 257 01 Postupice v roce 2011 nákladem 10 000 ks • Obrázek vodníka: Josef Lada • Autor obrázků: Petr Abbe Hroš • Grafická úprava: Václav Pošmurný • Tisk: Ing. Miroslav Horák – Region Design • Autorka textů a redakční úprava: Kateřina Pavličová • Projekt „Vycházky po staronových cestách“.
ISBN 978-80-904655-4-1

MALÉ POSÁZAVÍ

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí.